

Anotačný záznam

- a) MVDr. Martina Sokolská
- b) Monitoring orálnej vakcinácie líšok proti besnote v okrese Liptovský Mikuláš v rokoch 2017-2021.
- c) Regionálna veterinárna a potravinová správa Liptovský Mikuláš, 2022
Počet strán 55, obrázkov 17, grafov 5, tabuliek 5, literárnych citácií 44
- d) Práca je zameraná na monitoring orálnej vakcinácie líšok proti besnote v okrese Liptovský Mikuláš, ktorý je súčasťou Národného programu eradikácie besnoty na Slovensku. Monitoring a prevencia besnoty sa vykonáva u voľne žijúcich zvierat v súlade s Národným programom orálnej imunizácie líšok proti besnote podľa metodiky orálnej vakcinácie líšok proti besnote, uskutočnenej v jarnej a jesennej kampani.

Cieľom práce bolo sledovanie vplyvu orálnej vakcinácie líšok na vývoj epizootologickej situácie v okrese Liptovský Mikuláš a vyhodnotenie monitoringu orálnej vakcinácie líšok.

V súčasnosti je líška hrdzavá hlavným rezervoárovým druhom besnoty nielen v Slovenskej republike, ale aj v štátoch strednej a západnej Európy. Besnota aj naďalej patrí medzi najvýznamnejšie infekčné choroby a stále má mimoriadny epizootický, ekonomický a ekologický význam. Protinákazové opatrenia sa zameriavajú hlavne na likvidáciu prameňov nákazy a preventívnu antirabickú vakcináciu domácich a voľne žijúcich mäsožravcov. Na včasnú detekciu výskytu besnoty na Slovensku a zamedzenie vzniku nových prípadov slúži Národný program eradikácie besnoty na Slovensku. Program eradikácie sa každý rok analyzuje a na základe výsledkov sa aktualizuje.

V práci bolo hodnotené obdobie rokov 2017 – 2021. Počas tohto obdobia bolo v okrese Liptovský Mikuláš v rámci monitoringu orálnej vakcinácie líšok ulovených a vyšetrených 154 líšok. Vzorky líšok boli zaslané na Veterinárny ústav vo Zvolene, ktorý je Národným referenčným laboratóriom pre besnotu a následne boli vyšetrené ELISA metódou na prítomnosť protilátok proti besnote, imunofluorescenčným testom na prítomnosť vírusu v rozterovom preparáte získaného z mozgu uloveného zvierat'a a na prítomnosť tetracyklínu v kostnom tkanive sánky. Na základe výsledkov z týchto vyšetrení bolo možné stanoviť účinnosť orálnej vakcinácie líšok. Percento pozitívnych vzoriek na prítomnosť TTC bolo za

sledované obdobie pomerne vysoké (55 % - 73 %), čo znamená, že vyšetrované líšky prišli do kontaktu s vakcinačnou návnadou. Avšak percento pozitívnych vzoriek na prítomnosť protilátok kolíše približne od 11 % - 48 %, čo svedčí o tom, že pomerne málo z celkového počtu ulovených zvierat prišlo do kontaktu aj s vakcinačným vírusom. Dôvodom takéhoto nízkeho počtu pozitívnych vzoriek na prítomnosť protilátok môže byť aj to, že ulovené mohli byť aj staršie zvieratá, ktoré prišli do kontaktu s vakcinačnou návnadou v minulosti, o čom by svedčila prítomnosť TTC, ktorý sa ukladá v kostnom tkanive dlhodobo, avšak hladina protilátok proti vírusu besnoty odvtedy klesla, a preto u vyšetrovaných zvierat už nemuseli byť protilátky detegované. Negatívny vplyv na výšku hladiny pri detekcii protilátok má aj skutočnosť, že sa nevyšetrujú priamo z krvného séra, ale len z krvných tekutín, ktoré sa dajú získať z kadáveru (transudát), prípadne len z nariedených krvných zrazenín (kruorov). Pri posudzovaní účinnosti orálnej vakcinácie líšok je potrebné brať do úvahy aj rozlohu okresu a počet líškej populácie na uvedenom území vo vzťahu k počtu ulovených zvierat a vyšetrených vzoriek.

Vzhľadom na priaznivú epizootologickú situáciu na Slovensku vidíme, že orálna vakcinácia líšok proti besnote má veľký význam a ukázala sa ako úspešná pri eliminácii tejto nákazy. Dôležité je však aj dôsledné dodržiavanie preventívnych opatrení pre zabránenie vzniku a prenosu tejto nebezpečnej nákazy.

Kľúčové slová: besnota, líšky, orálna vakcinácia, monitoring